Instanța de fond: Judecătoria *****, sediul Centru, judecător Lorina Ciubotaru
Dosarul nr. 2a-2105/25 (2-24135638-02-2a-11062025)

D E C I Z I E

12 mai 2026 mun. *****

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componența din:
Președintele ședinței, judecătorul Diana Corlăteanu
Judecătorii Eleonora Badan-Melnic și Roman Pascari
Grefierul Irina Barbuța

examinând în ședință de judecată publică, în limba română, cererea de apel declarată de SRL „Birivofarm", reprezentată de avocatul Cazac Dorin,

împotriva hotărârii Judecătoriei *****, sediul Centru din 20 februarie 2025, prin care a fost respinsă acțiunea,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Birivofarm" împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,

A C O N S T A T A T:

Circumstanțele cauzei.

La 25 noiembrie 2024, SRL „Birivofarm", reprezentată de avocatul Rusanovschi Iulian s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției Republicii Moldova cu privire la cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral în sumă de 100 000 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta SRL „Birivofarm„ a indicat că, prin decizia Curții de Apel ***** din 10 iulie 2024 s-a admis apelul declarat de SRL

„Birivofarm” (succesor al SRL „Gedeon Richter”), s-a casat hotărârea Judecătoriei *****, sediul Rîșcani din 3 mai 2023 și s-a emis o decizie nouă, prin care s-a admis acțiunea înaintată de SRL „Birivofarm”, succesor al SRL „Gedeon Richter”, s-a anulat refuzul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină (în continuare CNAM) nr. 01-07 1816 din 1 iulie 2022 și s-a obligat să emită actul administrativ individual favorabil de executare a pretenției SRL „Gedeon Richter”, succesor în drepturi SRL „Birivofarm” din 31 mai 2022 cu privire la achitarea sumei de 2 497 544, 21 de lei. S-a încasat de la CNAM în beneficiul SRL „Birivofarm” cheltuielile de asistență juridică în prezentul proces în mărime de 10 000 de lei.

A invocat că, în temeiul art. 251 alin. (2) Codul administrativ, deciziile instanțelor de apel sunt executorii de la emiterea lor.

La 15 iulie 2024 creditorul s-a adresat către debitor cu o cerere, prin care a solicitat executarea deciziei Curții de Apel ***** din 10 iulie 2024 și achitarea în contul SRL „Birivofarm” a sumei de 2 497 544,21 de lei, precum și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 10 000 de lei, iar, prin răspunsul nr. 01-02/4769 din 23 iulie 2024, CNAM a refuzat executarea deciziei Curții de Apel ***** din 10 iulie 2024, considerent din care a înaintat prezenta cerere.

La 29 iulie 2024 SRL „Birivofarm” a înregistrat la Curtea de Apel ***** o cerere privind executarea actului judecătoresc cu obligarea CNAM să execute decizia Curții de Apel ***** din 10 iulie 2024. Respectiva cererea privind executarea actului judecătoresc a fost înregistrat cu nr. 3ex-41/24 fiind repartizată judecătorului Curții de Apel *****.

A susținut că, prin neexecutarea timp de mai mult de 4 luni a deciziei Curții de Apel ***** din 10 iulie 2024 se încalcă dreptul SRL „Birivofarm” la executarea în termen rezonabil a actului judecătoresc.

A remarcat că, tergiversarea prezentului caz nu a avut loc din cauza reclamantei, aceasta dând dovadă de un comportament de bună-credință, astfel art. 2 din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr.87 din 21 aprilie 2011 (în continuare Legea nr.87/2011) stabilește că, repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Suplimentar a remarcat că, CEDO identifică criteriile de bază pentru stabilirea termenului rezonabil de judecare a unei cauze ca fiind: complexitatea cauzei; comportamentul reclamantului; cel al autorităților competente și miza litigiului pentru partea interesată.

Reclamanta a notat că, la 29 iulie 2024 s-a adresat Curții de Apel ***** cu o cerere privind executarea actului judecătoresc cu obligarea CNAM să execute decizia Curții de Apel ***** din 10 iulie 2024.

În corespundere cu art. 253 alin. (3)-(4) din Codul administrativ, termenul maxim în care decizia Curții de Apel ***** din 10 iulie 2024 urma a fi executată de către CNAM este de 30 de zile din momentul notificării acestora de către Curtea de Apel *****.

A relevat că, CtEDO în jurisprudența sa a reținut că, obligațiile pozitive ale statului au fost invocate în mod extensiv în cadrul procedurii de executare silită atât împotriva debitorului de stat, cât și a debitorilor privați, ceea ce înseamnă, în special, că statele au obligația pozitivă de a organiza un sistem de executare a hotărârilor care să fie efectiv atât în drept, cât și în practică și să se asigure că procedurile prevăzute de legislație pentru executarea hotărârilor definitive sunt respectate fără întârziere nejustificate (*Fitklev împotriva Ucrainei, pct.91*). În cazul în care un reclamant se plânge cu privire la imposibilitatea de a executa o hotărâre în instanță în favoarea sa, amploarea obligațiilor statului în temeiul art. 1 din Protocolul nr. l variază în funcție de măsura în care debitorul este statul sau o persoană fizică (*Anokhin împotriva Rusiei; Liseylseva şi Masliv împotriva Rusie, pct. 83*). În cazul în care debitorul este statul, jurisprudența Curții insistă în mod normal ca statul să respecte hotărârea instanței respective, în totalitate și la timp (*Anokhin împotriva Rusiei; Burdov împotriva Rusiei, pct. 33- 42).*

A reținut că, Curtea de Apel ***** prin notificarea s-a din 12 septembrie 2024 a obligat CNAM ca în termen de 20 zile de la data recepționării respectivei notificări să îndeplinească obligațiunile ce se solicită a fi executate.

Ulterior, prin notificarea din 28 octombrie 2024, debitorului i-a mai fost acordat un termen de 20 de zile din momentul recepționării ca să execute actul judecătoresc definitiv, însă că până în prezent decizia Curții de Apel ***** din 10 iulie 2024 nu a fost executată, fapt ce se constată în mod evident că suntem în prezența tergiversării executării în termen rezonabil a actului judecătoresc menționat, or în termen de aproximativ patru luni de zile nu a fost executat actul judecătoresc definitiv, deși termenul maxim în care aceasta urma a fi executată este de 30 de zile din momentul notificării debitorului.

Consideră necesar a se ține cont și de faptul că, reclamanta este de bună-credință, nu a tergiversat examinarea cauzei, a avut un dialog activ cu organele competente și a contribuit în maximă măsură la soluționarea cazului, nu a folosit tactici de amânare, manifestând un comportament de bună-credința, astfel că în atare circumstanțe urmează să se constate *bona fide (cauza Union Alimentaria Sanders S.A. vs Spaniei, pct. 35).*

Prin prisma recomandării Curții Supreme de Justiție nr. 6 privind satisfacția echitabilă și în vederea unificării practicii judiciare Curtea Supremă reiterează

jurisprudența CEDO, conform căreia instanțele judecătorești din țara noastră ar putea să acorde satisfacție la constatarea violării drepturilor și libertăților fundamentale, și anume: violarea art. 2 CEDO -6 000-30 000 de euro echivalentul în lei MDL, violarea art. 3 CEDO - 3000-5000 de euro echivalentul în lei MDL, violarea art. 5 CEDO-600-30 000 de euro, echivalentul în lei MDL, violarea art. 6 CEDO -1 000-7 000 de euro, echivalentul în lei MDL.

A afirmat că, în speța dedusă judecății este evident faptul că, prin acțiunile de tergiversare a executării deciziei Curții de Apel ***** din 10 iunie 2024 în mai mult de 4 luni, deși termenul maxim de executare fiind de 30 zile, a fost cu certitudine încălcat dreptul reclamantei la executare într-un termen rezonabil, prin aceasta fiind încălcat art. 6 CEDO.

A susținut că, la aprecierea prejudiciilor materiale se va lua în calcul perioada reală de neexecutare (*între dies a quo și dies ad quern*) și calculul sumelor cu titlu de prejudiciu material se va distinge în două capete prejudiciul material real (valoarea obiectului neexecutării) și penalități (dobânda de întârziere) calculate prin prisma prevederilor Codului civil.

La caz, ca efect al executării deciziei Curții de Apel ***** din 10 iulie 2024 CNAM urma să achite companiei SRL „Birivofarm" suma în mărime de 2 497 544,21 de lei precum și să achite cheltuielile de asistență juridică în mărime de 10 000 de lei. Pentru reclamant aceste sume sunt considerabile, iar tergiversarea achitării acestor sume are impact negativ asupra activității SRL „Birivofarm".

Totodată, a atenționat asupra faptului că, cererile de executare a actelor judecătorești în materia de contencios administrativ se examinează cu celeritate, iar, în condițiile în care debitorul nu execută benevol dispozițiile, instanța de apel este în drept să aplice măsuri de constrângere în privința debitorului, însă cu regret aceasta nu ține cont de faptul că se încalcă dreptul de proprietate a reclamantului în sensul art. 1 Protocol 1 CEDO.

A opinat că, suma de 100 000 de lei este o sumă capabilă să repare prejudiciul cauzat SRL „Birivofarm".

Prin **referința** depusă la 11 februarie 2025, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată.

Poziția instanței de fond.

Prin hotărârea Judecătoriei *****, sediul Centru din 20 februarie 2025, a fost respinsă cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Birivofarm", reprezentată de avocatul stagiar, Cazac Dorin, ca fiind neîntemeiată. (f.d. 50-60)

Solicitarea apelantului și termenul de declarare a apelului.

Invocând dezacordul cu soluția primei instanțe, prin e-mail, la 5 martie 2025, SRL „Birivofarm", reprezentată de avocatul stagiar Cazac Dorin a declarat apel

nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei *****, sediul Centru din 20 februarie 2025. (f.d. 43, 46-49)

În conformitate cu art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În acord cu art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii, evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

În speță s-a stabilit că, dispozitivul hotărârii Judecătoriei *****, sediul Centru a fost pronunțat la 20 februarie 2025, SRL „Birivofarm”, reprezentată de avocatul stagiar Cazac Dorin a depus apel la 5 martie 2025, cu respectarea termenului legal de 30 zile de declarare a apelului.

Argumentele apelantului.

În susținerea cererii de apel, SRL „Birivofarm” reprezentată de avocatul stagiar Cazac Dorin, a reiterat motivele invocate în cererea de chemare în judecată, suplimentar a indicat că nu este de acord cu hotărârea primei instanțe, dat fiind emisă cu aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material, neelucidarea pe deplin a circumstanțelor importante ale cauzei.

A notat că, în temeiul art. 250 lit. a) Codul administrativ, titlurile executorii sunt hotărârile judecătorești executorii, iar, conform art. 251 alin. (1)-(4) Cod administrativ, hotărârile judecătorești sunt executorii după expirarea termenului de apel. Deciziile instanțelor de apel sunt executorii de la emiterea lor. Încheierile judecătoriilor și ale instanțelor de apel sunt executorii după expirarea termenului de recurs împotriva acestora. Deciziile Curții Supreme de Justiție sunt executorii din momentul emiterii lor.

Totodată a indicat că, prin prisma practicii judiciare a CtEDO, hotărârea judecătorească nu se finalizează cu pronunțarea, ci cu executarea ei, astfel că prin neexecutarea deciziei Curți de Apel ***** din 10 iulie 2024 timp de 4 luni se încalcă dreptul SRL „Birivofarm” la executarea în termen rezonabil a actului judecătoresc, or termenul maxim în care decizia urma a fi executată este de 30 zile de la momentul notificării.

Mai mult, apelanta a susținut că este de bună-credință, nu a tergiversat executarea hotărârii judecătorești nu a folosit tactici de amânare, iar examinarea admisibilității recursului împotriva acesteia decizii este amânat de mai multe ori din motive nejustificate.

Finalmente, consideră că nu se dorește executarea deciziei Curți de Apel ***** din 10 iulie 2024 într-un termen rezonabil.

Poziția părților în apel.

Reprezentatul SRL „Birivofarm”, Ludmila Curiș, în baza procurii în ședința instanței de apel a solicitat admiterea cererii de apel în sensul formulat.

Intimatul, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, în ședința instanței de apel nu s-a prezentat, deși a fost legal citat, despre data, locul și ora ședinței de judecată, motiv din care Colegiul civil a decis continuarea examinării cauzei în absența părții în proces.

Aprecierea instanței de apel.

Audiind explicațiile reprezentantului părții în proces, analizând legalitatea și temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor formulate în cererea de apel în contextul prevederilor legislației în vigoare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat cu menținerea hotărârii instanței de fond.

În acord cu art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

Conform art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecțiile părților şi ale altor participanți la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

Norma cuprinsă la art. 121 Cod de procedură civilă stabilește că, instanța judecătorească reține spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului, iar art. 122 Cod de procedură civilă prevede că, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu niciun fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.

În acord cu art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art. 240 alin.(1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanță judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Din lucrările cauzei, Colegiul judiciar a stabilit că, prin decizia Curții de Apel ***** din 10 iulie 2024 s-a admis apelul declarat de SRL „Birivofarm”, succesor al SRL „Gedeon Richter”, s-a casat hotărârea Judecătoriei *****, sediul Rîșcani din 3 mai 2023 și s-a emis o nouă decizie, prin care s-a admis acțiunea înaintată de SRL „Birivofarm”, succesor al SRL „Gedeon Richter”, s-a anulat refuzul CNAM nr. 01-07/1816 din 1 iulie 2022 și s-a obligat CNAM să emită actul administrativ individual favorabil de executare a pretenției SRL „Gedeon Richter”, succesor în drepturi SRL „Birivofarm” din 31 mai 2022 cu privire la achitarea sumei de 2 497 544,21 de lei. S-a încasat de la CNAM în beneficiul SRL „Birivofarm” cheltuielile de asistență juridică suportate în mărime de 10 000 de lei (f.d. 8).

Conform raportului motivat nr.1/35/8-120 din 22 ianuarie 2025 întocmit Curtea de Apel Centru privind modul de respectare a termenului rezonabil de executare a documentului executoriu din 10 iulie 2024 s-a stabilit că:

În temeiul cererii depusă la 12 iulie 2024 către CNAM, SRL „Birivofarm”, reprezentată de avocatul Rusanovschi Iulian a solicitat executarea deciziei Curții de Apel ***** din 10 iulie 2024 și dispunerea achitării sumei de 2 497 544,21 de lei, precum și a cheltuielilor de judecată în mărime de 10 000 de lei (f.d. 9).

La 29 iulie 2024, SRL „Birivofarm”, reprezentată de avocatul Rusanovschi Iulian s-a adresat Curții de Apel ***** cu cerere privind inițierea procedurii de executare a deciziei din 10 iulie 2024.

Prin răspunsul nr. 01-02/4769 din 23 iulie 2024, CNAM a comunicat că în conformitate cu legislația relevantă aplicabilă la caz, nu are premise legale de a iniția procedura de executare a deciziei Curții de Apel ***** din 10 iulie 2024 în contextul declarării recursului asupra acestei decizii (f.d. 10).

Ulterior, prin solicitarea din 9 septembrie 2024 adresată Curții de Apel *****, SRL „Birivofarm”, reprezentată de avocatul Rusanovschi Iulian a solicitat comunicarea informației cu referire la etapa executării deciziei Curții de Apel ***** din 10 iulie 2024, notificarea debitorului despre obligația de executare a deciziei, informarea despre depunerea referinței pe marginea cererii de executare și expedierea acesteia. Examinarea cu celeritate a cererii cu privire la executarea deciziei Curții de Apel ***** din 10 iulie 2024 (f.d. 11).

La 12 septembrie 2024 Curtea de Apel ***** a notificat CNAM despre executarea benevolă a hotărârii Curții de Apel ***** din 10 iulie 2024, în termen de 20 de zile calendaristice de la recepționarea notificării. S-a solicitat, a informa, dacă au fost întreprinse careva măsuri de executare benevolă a deciziei respective, în caz contrar s-a atenționat persoana de drept public că potrivit art. 254 Cod administrativ, dacă persoana juridică de drept public nu-și îndeplinește obligația din titlul executoriu, instanța de apel poate stabili și încasa în privința ei sau a conducătorului o amendă de constrângere în mărime de 100 la 20 000 unități convenționale (f.d. 12).

Prin răspunsul nr. 01-02/5428 din 19 septembrie 2024, CNAM a comunicat că în acord cu legislația aplicabilă la caz nu are premise legale de a iniția procedura de executare a deciziei Curții de Apel ***** din 10 iulie 2024 până când instanța nu se va pronunța asupra recursului declarat asupra acestei decizii. Anume din acest motiv CNAM nu poate executa documentul executoriu având în vedere efectul suspensiv al recursului.

Or, conform art. 68 alin (2^1) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, recursul declarat împotriva deciziei judecătorești definitive suspendă termenul de executare, ceea ce înseamnă că executarea nu poate avea loc până la soluționarea recursului. CNAM nu poate să execute documentul executoriu decizia Curții de Apel ***** din 10 iulie 2024, având în vedere că efectul suspensiv al recursului oprește implementarea acesteia până la soluționarea cazului de către instanța superioară Curtea Supremă de Justiție (f.d. 13-14).

La 4 octombrie 2024, SRL „Birivofarm", reprezentată de avocatul Rusanovschi Iulian s-a adresat Curții de Apel ***** cu cerere, prin care a solicitat aplicarea măsurilor de constrângere în privința debitorului pentru neexecutarea deciziei Curții de Apel ***** din 10 iulie 2024. (f.d. 15)

La 25 octombrie 2024, SRL „Birivofarm" s-a adresat repetat Curții de Apel ***** cu solicitarea de aplicarea măsurilor de constrângere în privința debitorului CNAM (f.d. 16).

La 28 octombrie 2024 Curtea de Apel ***** a notificat suplimentar CNAM despre stabilirea unui termen suplimentar de 20 de zile de recepționarea notificării pentru informarea Curții de Apel despre executarea documentului executoriu cu anexarea înscrisurilor confirmative în acest sens. Totodată, s-a comunicat repetat cu privire la aplecarea prevederilor art. 254 Cod administrativ, dacă persoana juridică de drept public nu-și îndeplinește obligația din titlu executoriu, instanța de apel poate stabili și încasa în privința ei sau a conducătorului o amendă de constrângere în mărime de 100 la 20 000 unități convenționale. (f.d. 17-19)

În final, Colegiul judiciar constată că, deciziei Curții de Apel ***** din 10 iulie 2024, **până în prezent nu este executată.**

La 25 noiembrie 2024, SRL „Birivofarm„ reprezentată de avocatul Rusanovschi Iulian s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției Republicii Moldova cu privire la cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral în sumă de 100 000 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond prima instanță a ajuns la concluzia respingerii cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată. (f.d. 50-60)

Invocând dezacordul cu soluția primei instanțe, prin e-mail, la 5 martie 2025, SRL „Birivofarm”, reprezentată de avocatul stagiar Cazac Dorin a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei *****, sediul Centru din 20 februarie 2025. (f.d. 43, 46-49)

Verificând legalitatea hotărârii contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în cererile de apel, instanța de apel constată că, soluția a fost dată de către instanța de fond cu elucidarea pe deplin a circumstanțele cauzei, motiv pentru care Colegiul judiciar menține hotărârea primei instanțe.

În sprijinul poziției exprimate Colegiul judiciar învederează prevederile art. 1 alin. (1), (2) ale Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, care stabilesc că, scopul legii este crearea în Republica Moldova a unui **remediu intern eficient de apărare a dreptului la** judecarea în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la **executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești**. Aplicarea și interpretarea termenilor din prezenta lege se fac prin prisma legislației naționale, a prevederilor Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

Norma cuprinsă la art. 2 alin. (1) al Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești enunță că, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Iar, în sensul art. 2 alin. (2), (3), (6) din aceiași lege, repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului. **Prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la** judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la **executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată**, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare. **Mărimea reparației prejudiciului cauzat** prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz

în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

Norma consacrată la art. 4 alin.(1) al Legii privind **repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului** la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului **la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești** nr.87 din 21 aprilie 2011 prevede că, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

În sensul prevederilor legale citate, se constată că instanța de judecată este investită cu sarcina verificării circumstanțelor și motivelor unei eventuale încălcări a termenului de executare a hotărârii judecătorești, or, calitatea esențială a unei proceduri de executare o formează accelerarea executării fiecărei hotărâri judecătorești definitive, accelerare care nu trebuie să afecteze drepturile altor persoane și nici interesele societății, deci o accelerare compatibilă cu nevoile justiției.

Executarea într-un termen rezonabil a fiecărei hotărâri judecătorești definitive reprezintă o garanție procesuală, scopul căreia este de a proteja toți justițiabilii împotriva duratei excesive a executării unei hotărâri judecătorești definitive.

Curtea Constituțională în jurisprudența sa, și anume, în hotărârea din 17 noiembrie 2016, a precizat că, **hotărârile judecătorești emise în temeiul Legii nr. 87** din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești urmează a fi puse în executare neîntârziat după rămânerea hotărârii definitivă și **urmează să fie executate nu mai târziu de trei luni de zile** de la această dată, similar termenului de executare a hotărârilor definitive ale CEDO.

Astfel, Înalta Curte a statuat că, dreptul la executarea unei hotărâri judecătorești constituie parte integrantă a dreptului de acces la justiție. În același sens, CtEDO a statuat că, accesul la justiție semnifică nu doar posibilitatea juridică efectivă de a te adresa unui organ de plină jurisdicție pentru soluționarea unei contestații și obținerea unei satisfacții, ci și dreptul de a cere executarea hotărârii obținute.

La fel, art. 120 din Constituție, consacră că respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești este obligatorie.

Totodată, Curtea a relevat că, respectarea hotărârilor judecătorești se exprimă prin obligativitatea executării acestora.

Așadar, la nivel național, prin adoptarea Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, a fost instituit un mecanism clar prin care se asigură persoanei interesate posibilitatea de a solicita atât urgentarea procedurilor în cursul procedurii judiciare, cât și de a încasa compensația pentru prejudiciului cauzat prin încălcarea termenului rezonabil în procesul de examinare a cauzelor sau de **executare a hotărârilor instanțelor judecătorești**, astfel că executarea într-un termen rezonabil a hotărârii judecătorești reprezintă o garanție procesuală, scopul căreia este de a proteja toți justițiabilii împotriva duratei excesive a executării acestora.

Or, scopul prezentei Legi este crearea în Republica Moldova a unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, în situația în care acest drept se constată ca fiind încălcat.

Colegiul civil reține că, procedura de executare este o fază importantă a procesului justiției, or, neexecutarea efectivă a hotărârilor judecătorești face actul de justiție iluzoriu, dacă se refuză sau se omite executarea unei hotărâri judecătorești sau se întârzie executarea acesteia, iar garanțiile art.6 CEDO de care a beneficiat justițiabilul în fața instanțelor judecătorești își pierd orice rațiune de a fi.

Prin urmare, neexecutarea unor hotărâri judecătorești definitive, cât și amânarea momentului la care ea își produce efectele de asemenea duce la încălcarea dreptului la un proces echitabil în detrimentul uneia dintre părți.

În corespundere cu Legea nr. 87/2011, se pun în executare hotărârile judecătorești împotriva Statului abia la faza dobândirii caracterului irevocabil.

Noțiunea de „*termen rezonabil*” este un corolar al principiului celerității procedurilor judiciare pe care Statele Contractante se obligă să îl respecte și să îl asigure în temeiul art. 6 al Convenției. Deși noțiunea de „termen rezonabil” nu este definită expres, însă anumite criterii de apreciere au fost determinate de către CtEDO, în acest sens a se vedea (*Josan, § 18, Mazepa, § 42, Holomiov, § 137*). Noțiunea de „rezonabil” este definit ca ceva obișnuit, care se menține în limitele normale, nu are nimic ieșit din comun, fără exagerări, potrivit, accesibil, acceptabil, cumpătat.

Prin urmare, termenul rezonabil poate fi caracterizat drept un interval de timp convenabil și judicios, stabilit de lege, în limitele căruia are loc executarea hotărârii judecătorești.

Conform jurisprudenței CEDO „*Timpul rezonabil*” începe să curgă după intentarea procedurii de executare. Iar, caracterul rezonabil al termenului de executare trebuie să fie apreciat ținând cont, în special, *de complexitatea procedurii de executare, de comportamentul creditorului și al autorităților competente*.

La caz, instanța de apel notează că, Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu neagă faptul că, decizia Curții de Apel ***** din 10 iulie 2024, nu a fost executată până în prezent (4 luni), însă consideră că, lipsește culpa exclusivă a autorității în sensul reținut de instanța de fond.

În această ordine de idei, Colegiul judiciar ține să remarce că, în speța dedusă judecății, deși decizia Curții de Apel ***** din 10 iulie 2024 are caracter executoriu de la pronunțare conform regulilor generale din Codul administrativ, materia executării obligațiilor pecuniare de către entitățile publice este supusă unor reglementări speciale cu caracter derogatoriu.

Colegiul judiciar reține că, în conformitate cu raportul motivat și înscrisurilor de la dosar, debitorul CNAM a atacat cu recurs decizia menționată, litigiul fiind pendinte pe rolul Curții Supreme de Justiție, cu termen de examinare stabilit inițial pentru 27 noiembrie 2024, ulterior fiind amânat de mai multe ori admisibilitatea recursului, iar în final este stabilit pentru 9 septembrie 2026.

În acest context, devin pe deplin aplicabile dispozițiile speciale ale art. 68 alin. (1)-(2^1) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, care prevăd că, documentele executorii privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național, precum și din contul autorităților/instituțiilor bugetare, se prezintă obligatoriu de către creditor direct administratorilor de bugete și/sau, după caz, autorităților/instituțiilor bugetare respective după rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești. **În cazul neexecutării documentului executoriu** emis în baza unei hotărâri judecătorești definitive **în termen de 3 luni de la data prezentării acestuia, creditorul poate solicita executorului judecătoresc inițierea executării silite**, conform procedurii stabilite de Codul de executare. **Recursul declarat** împotriva hotărârii judecătorești definitive privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național și din contul autorităților/instituțiilor bugetare **suspendă termenul de executare a hotărârii judecătorești prevăzut la alin. (2).**

Așadar, legea specială prevede expres că, depunerea recursului împotriva unei hotărâri judecătorești definitive privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești are ca efect suspendarea de drept a termenului de executare a documentului executoriu în privința autorităților și instituțiilor publice finanțate din bugetul public național.

Prin urmare, întârzierea în executare nu s-a datorat unei pasivități culpabile, neglijențe sau de rea - credință din partea CNAM ori a instanțelor de judecată, ci a fost efectul direct al unui mecanism de suspendare legală a executării, declanșat prin exercitarea unei căi de atac legitime.

Sub un alt aspect, Curtea de Apel Centru a reacționat prompt la toate demersurile creditorului SRL „Birivofarm”, emițând notificări succesive către

debitor, la 12 septembrie 2024 și 28 octombrie 2024 și punându-i în vedere aplicarea amenzilor de constrângere prevăzute de art. 254 din Codul administrativ, fapt ce exclude orice neregularitate procedurală sau tergiversare imputabilă sistemului judiciar.

Astfel, așa cum corect a statuat și prima instanță, pentru ca statul să poată fi obligat la plata unor despăgubiri în temeiul Legii nr. 87/2011, neexecutarea trebuie să aibă un caracter nejustificat și excesiv.

Corespunzător, deși în temeiul legii speciale creditorul este în drept să solicite inițierea executării silite de către executorul judecătoresc după expirarea termenului de 3 luni de la prezentarea documentului, în speță, perioada totală de 4 luni invocată de reclamanta/apelantă SRL „Birivofarm” nu întrunește criteriile unui „termen nerezonabil” în sensul jurisprudenței CtEDO, atâta timp cât cursul acestui termen a fost suspendat de drept prin depunerea recursului, până la soluționarea irevocabilă a cauzei de către Curtea Supremă de Justiție.

Sub un alt aspect, Colegiul judiciar reține că, în materia neexecutării hotărârilor judecătorești, jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului statuează că perioadele de neexecutare care nu depășesc, în medie, termenul de 1 an nu sunt suficient de lungi pentru a constitui o încălcare a dreptului la un proces echitabil, cererile de acest gen fiind respinse ca vădit nefondate. Această abordare este pe deplin transpusă și în practica judiciară națională, în sensul că perioadele de neexecutare de până la un an, de regulă, nu conduc la constatarea violării termenului rezonabil, fapt care confirmă o dată în plus caracterul neîntemeiat al pretențiilor apelantei-reclamante în raport cu perioada de doar 4 luni invocată în speță.

Astfel, instanța de fond în temei legal a respins alegația reclamantei/apelante SRL „Birivofarm” privind încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, în condițiile în care din materialele cauzei rezultă contrariul, lipsa dreptului încălcat, ceea ce nu condiționează aplicabilitatea Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Astfel, în condițiile în care o tergiversare nu a avut loc, Colegiul respinge argumentul apelantei referitor la pretinsa neexecutare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești în condițiile în care o tergiversare nu a avut loc, iar în **lipsa încălcării dreptului** apelantei/reclamante la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești sunt nejustificate solicitările acesteia formulate în acțiune.

În acord cu art. 2036 alin. (1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un **prejudiciu moral** prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, **instanța de judecată**

are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.

Din norma legală enunțată, Colegiul civil deduce că, acordarea despăgubirilor morale este condiționată direct de existența încălcării termenului rezonabil de executare, iar în lipsa acestei încălcări, simpla neexecutare temporală justificată prin suspendarea legală a termenelor, nu poate produce un prejudiciu moral reparabil de către stat.

Conform art. 94 alin. (1)-(2) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată.

Subsecvent, în sensul celor sus indicate și normelor legale sus enunțate este nejustificată și cerințele privind reparare a prejudiciului moral, cheltuielilor de judecată, motiv pentru care Colegiul menține hotărârea primei instanțe.

Prin urmare, toate argumentele și afirmațiile invocate de către apelantă sunt vădit lipsite de suport juridic, sub toate aspectele au fost examinate de prima instanță, iar instanța de apel le apreciază ca fiind inconsistente și fără raționament juridic valabil circumstanțelor speței.

În plus, este important de remarcat faptul că apelanta utilizând calea de atac nu a prezentat în instanța de apel probe, pe care nu a avut posibilitatea să le prezinte instanței de fond și care ar fi de natură să răstoarne concluziile expuse în hotărârea contestată.

Mai mult, CEDO reține că, deși art. 6 § 1 obligă instanțele să își motiveze hotărârile, acesta nu poate fi interpretat ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Țările de Jos, 19 aprilie 1994, pct. 61*). Instanțele trebuie să răspundă la argumentele esențiale ale părților, dar măsura în care se aplică această obligație poate varia în funcție de natura hotărârii și, prin urmare, trebuie apreciată în baza circumstanțelor cauzei (*Hiro Balani împotriva Spaniei, 9 decembrie 1994, pct.27*).

Față de cele ce preced, având în vedere că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, iar argumentele invocate de către apelantă sunt nefondate și combătute integral prin constatările expuse supra, Colegiul ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat și a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 385 lit. a), 389 și 390 ale Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

D E C I D E :

Se respinge cererea de apel declarată de SRL „Birivofarm”, reprezentată de avocatul Cazac Dorin.

Se menține hotărârea Judecătoriei *****, sediul Centru din 20 februarie 2025.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței,
judecătorul Diana Corlăteanu

Judecătorii Eleonora Badan - Melnic

Roman Pascari

Instanța de fond: Judecătoria *****, sediul Centru, judecător Lorina Ciubotaru
Dosarul nr. 2a-2105/25 (2-24135638-02-2a-11062025)

D E C I Z I E
(DISPOZITIV)

12 mai 2026 mun. *****

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Centru

În componența din:
Președintele ședinței, judecătorul Diana Corlăteanu
Judecătorii Eleonora Badan-Melnic și Roman Pascari
Grefierul Irina Barbuța

examinând în ședință de judecată publică, în limba română, cererea de apel declarată de SRL „Birivofarm”, reprezentată de avocatul Cazac Dorin,

împotriva hotărârii Judecătoriei *****, sediul Centru din 20 februarie 2025, prin care a fost respinsă acțiunea,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Birivofarm” împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,

în conformitate cu art. 385 lit. a), 389 și 390 ale Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

D E C I D E :

Se respinge cererea de apel declarată de SRL „Birivofarm”, reprezentată de avocatul Cazac Dorin.

Se menține hotărârea Judecătoriei *****, sediul Centru din 20 februarie 2025.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele ședinței,
judecătorul Diana Corlăteanu

Judecătorii Eleonora Badan - Melnic

Roman Pascari